

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/161/2018
Identifikačné číslo spisu: 1016200204
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1016200204.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: Bc. B. O., narodený X. B. XXXX, bytom v G. P., A. Č.. XX, právne zast.: JUDr. Romanom Henčelom, advokátom so sídlom v Prievidzi, G. Švéniho č. 8, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo 17. decembra 2015, Č.: PPZ- A1-1466-011/2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. septembra 2017, č.k. 5S/26/2016-33, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. septembra 2017, č.k. 5S/26/2016-33 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 19. septembra 2017, č.k. 5S/26/2016-33, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 17. decembra 2015, Č.: PPZ- KA1- 1466-011/2015, ktorým tento podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne zo 16. októbra 2015, Č. KRPZ-TN-VO-55-009/2015, ktorým podľa § 20 ods. 1 písm. d/ a § 24 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) nebolo žalobcovi za služobný úraz, ktorý utrpel dňa 16. júna 2012 pri výkone štátnej služby pri plnení služobných úloh plynúcich z funkcie, do ktorej bol v čase vzniku služobného úrazu ustanovený, priznané jednorazové mimoriadne odškodnenie.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 24 ods. 2 a § 24 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd mal preukázané, že jednorazové mimoriadne odškodnenie je možné priznať podľa § 24 ods. 1,2 zákona č. 328/2002 Z.z. policajtovi a profesionálnemu vojakovi, ktorého zdravotná spôsobilosť na výkon služby bola zmenená alebo ktorý bol uznaný za invalidného v dôsledku služobného úrazu spôsobeného za nebezpečných podmienok (ods. 1), alebo obzvlášť nebezpečných podmienok (ods. 2) a patrí mu jednorazové mimoriadne odškodnenie. Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z. nebezpečné podmienky sú také podmienky, keď k poškodeniu zdravia policajta alebo profesionálneho vojaka dôjde podľa písmena c/ pri plnení osobitných úloh uložených nadriadeným počas bezpečnostných akcií a bezpečnostných opatrení. Žalobcovi sa úraz nestal za nebezpečných ani obzvlášť nebezpečných podmienok a nestal sa ani pri plnení osobitných úloh uložených nadriadeným počas bezpečnostných akcií a bezpečnostných opatrení. Výjazdovú službu dňa 16. júna 2012 žalobca vykonával v súvislosti s plnením služobných úloh vyplývajúcich z funkcie, do ktorej bol v tom čase ustanovený. Nešlo o plnenie osobitnej úlohy podľa § 24 ods. 3 písm. c/ zákona č. 328/2002 Z.z. Do dopravno-bezpečnostnej akcie dňa 16. júna 2012 bol žalobca zaradený na základe plánu dopravno-bezpečnostnej akcie zo 14. júna 2012, ktorá sa konala v súvislosti s konaním cyklistických pretekov. Dňa 16. júna 2012 by žalobca vykonával výjazdovú službu bez ohľadu na skutočnosť, či bola dopravno-bezpečnostná akcia dňa 16. júna 2012 vykonaná, alebo nie. Výjazdová služba nebola plnením osobitných úloh uložených nadriadeným počas bezpečnostných akcií. K úrazu žalobcu došlo pri výkone štátnej služby pri plnení služobných úloh vyplývajúcich z funkcie, do ktorej bol ustanovený. Konkrétne pri presune na miesto ohlásenej dopravnej nehody. V čase vzniku dopravnej nehody neboli sťažené poveternostné podmienky, viditeľnosť nebola znížená vplyvom poveternostných podmienok a rozhľadové podmienky boli dobré, o čom svedčí aj zápisnica o obhliadke miesta dopravnej nehody zo 16. júna 2012. Nebolo preukázané, že by k poškodeniu zdravia žalobcu došlo pri plnení služobných úloh za nebezpečných ani obzvlášť nebezpečných podmienok uvedených v § 24 ods. 3 a 4 zákona č. 328/2002 Z.z. Žalobca nevykonával plnenie osobitnej úlohy v zmysle vyššie citovaných ustanovení zákona č. 328/2002 Z.z., ale vykonával výjazdovú službu bez ohľadu na skutočnosť, či bola alebo nebola dopravno-bezpečnostná akcia.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

5. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

II.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

8. Podľa žalobcu krajský súd nesprávne právne posúdil ustanovenie § 24 ods. 3 písm. c/ zákona č. 328/2002 Z.z., z ktorého jednoznačne vyplýva, že nebezpečné podmienky sú také podmienky, keď dôjde k poškodeniu zdravia policajta alebo profesionálneho vojaka pri plnení osobitných úloh uložených nadriadeným počas bezpečnostných akcií a bezpečnostných opatrení. Pokiaľ bol žalobca preukázateľne velený do dopravno-bezpečnostnej akcie, ktorá má charakter bezpečnostnej akcie, alebo bezpečnostného opatrenia a v čase velenia do tejto akcie utrpel služobný úraz, je povinnosťou služobného úradu takýto úraz kvalifikovať ako služobný úraz, ktorý vznikol pri plnení osobitných úloh uložených nadriadeným počas bezpečnostných opatrení a bezpečnostných akcií tak, ako to vyplýva z § 24 ods. 3 písm. c/ zákona č. 328/2002 Z.z. Skutočnosť, že žalobca mal súbežne plánovanú službu nemôže byť na jeho ujmu. Pokiaľ by zákonodarca mal na mysli, že ten, kto má plánovanú službu a zároveň je zaradený v bezpečnostnej akcii nemá nárok na uznanie prípadného služobného úrazu za úraz, ktorý vznikol za nebezpečných podmienok, tak by to pravdepodobne v zákone upravil.

9. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

10. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním z 30. augusta 2018 považujúc rozsudok krajského súdu za vecne správny.

11. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

12. Vyjadrenie žalovaného bolo doručené žalobcovi na vedomie dňa 6. novembra 2018.

V.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť.

14. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 17. decembra 2015, Č.: PPZ-KA1-1466-011/2015, ktorým tento podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trenčíne zo 16. októbra 2015, Č. KRPZ-TN-VO-55-009/2015, ktorým podľa § 20 ods. 1 písm. d/ a § 24 zákona č. 328/2002 Z.z. nebolo žalobcovi za služobný úraz, ktorý utrpel dňa 16. júna 2012 pri výkone štátnej služby pri plnení služobných úloh plynúcich z funkcie, do ktorej bol v čase vzniku služobného úrazu ustanovený, priznané jednorazové mimoriadne odškodnenie.

15. Najvyšší súd v prvom rade upriamuje pozornosť na to, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti Správneho súdneho poriadku (§ 177 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

16. Podľa § 139 ods. 2 SSP, v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

17. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

18. Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto zmysle, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

19. Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 139 ods. 2 SSP predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

20. K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

21. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

22. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40 z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (aktuálne § 139 ods. 2 SSP; pozn. súdu) v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

23. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalovaný predložil krajskému súdu spolu s vyjadrením k žalobe administratívny spis, ktorý bol k súdnemu spisu pripojený dňa 25. mája 2016 (č. 1. 29 súdneho spisu). Táto skutočnosť vyplýva tak zo spisového prehľadu a jednak zo zoznamu pripojených spisov, ktoré sú súčasťou obsahu súdneho spisu (§ 174 Vyhľadávky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov). K tomuto „spisovému materiálu“ nebol pripojený administratívny spis prvostupňového správneho orgánu. Táto skutočnosť nevyplýva ani z už spomínaného spisového prehľadu a tiež zoznamu pripojených spisov; tiež nevyplýva, že by si krajský súd dodatočne túto a na účely konania relevantnú časť administratívneho spisu dodatočne vyžiadal / zaobstaral. V administratívnom spise, ktorý mal krajský súd k dispozícii a z ktorého aj vychádzal sa nachádza len päť listín, a to: originál druhostupňového správneho rozhodnutia zo 17. decembra 2015, kópia prvostupňového správneho rozhodnutia zo 16. októbra 2015, kópia odvolania žalobcu, stanovisko prvostupňového správneho orgánu k odvolaniu a oznámenie druhostupňového správneho orgánu o prijatí odvolania. Z uvedeného je potom zrejmé, že krajský súd vo svojom rozsudku len prevzal právny

názor žalovaného prezentovaný v napadnutom rozhodnutí a nepreskúmal zákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu v režime pravidiel stanovených Správnym súdnym poriadkom, čím spôsobil pochybnosť o zákonnosti a vecnej správnosti jeho rozhodnutia. Podľa názoru najvyššieho súdu nie je možné ani preukázať, či zistenie skutkového stavu veci žalovaným bolo pre posúdenie veci dostačujúce, a aj preto je napadnuté rozhodnutie krajského súdu nepresvedčivé.

24. V tejto súvislosti najvyšší súd len pripomína, že administratívny spis žalovaného, z ktorého správny súd vychádza pri svojom rozhodovaní, tvoria všetky dokumenty týkajúce sa tej istej veci. Pod pojmom „spisy žalovaného správneho orgánu“ treba rozumieť úplný a originálny spisový materiál správneho orgánu v danej veci, originály o doručení rozhodnutí a riadne žurnalizovaný spis, aby nevznikli pochybnosti o postupnosti jednotlivých procesných úkonov a úplnosti spisu správneho orgánu (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2016, sp. zn. 8SŽf/63/2014, prípadne uznesenie tohto súdu z 22. apríla 2008, sp. zn. 6Sžo/176/2008).

25. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, respektíve minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť zrejmé, že sa súd dostatočne a riadne vecou zaoberal a súčasne sa vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa so záverom orgánu verejnej správy obsiahnutým v napadnutom rozhodnutí.

26. S poukazom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd má za to, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v jeho podstatnej časti je nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

27. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

28. Podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP, kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces;

29. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

30. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu zabezpečiť kompletný administratívny spis, opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vyjadriť sa k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na prejednávanú vec, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

31. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

32. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.